

Wim van Dam

Paardenman pur sang

Tijdens de Centrale Keuring van Gelderland enkele maanden geleden werd Wim van Dam gehuldigd als Fokker van het Jaar voor deze regio. Geen dag te vroeg, want de hoeveelheid goedgekeurde hengsten en opvallende sportpaarden die hij fokte is groot.

TEKST: GEMMA JANSEN • BEELD: JACOB MELISSEN E.A.



Wim van Dam fokte diverse goedgekeurde hengsten en internationale sportpaarden uit de stam die hij zelf opbouwde.

Wim is geboren en getogen in Lienden. Tegenwoordig is zijn ouderlijk huis, boerderij Buitenhuis, getransformeerd tot een paardenbedrijf. Hier lopen zo'n twintig paarden waaronder een aantal fokmerries, jonge paarden en paarden in de africhting. De dagelijkse

leiding is in handen van de middelste van de drie dochters van Wim en zijn echtgenote Willy, Ilze. Zij heeft het 'paardengen' op haar beurt weer doorgegeven aan haar beide dochters, Mikala en Majsja. De eerste en tevens oudste lepelt probleemloos de afstamming van alle Buitenhuis-paarden op. Ze is lid van *JongKWPN* en verdiept zich serieus in de fokkerij. De jongste, Majsja berijdt inmiddels ook een fokproduct van de familie en dat zullen er, zodra haar ponytijd voorbij is, vast nog meer worden.

Alles is erfelijk

Wim's vader, Gerrit-Jan, was een echte liefhebber van goede paarden. Hij staat te boek als de grondlegger van de bekende Nomana-lijn. Uit deze merriestam fokte hij onder meer de goedgekeurde hengsten Hertog van Gelre (v.Ot van Wittenstein), Marco Polo (v.Graaf van Wittenstein) en Tabor (v.Olaf van Wittenstein). Hij combineerde een scherp oog met veel gevoel voor fokkerij en was in zijn jonge jaren tevens een enthousiast ruiter. Wim: "Ik ben opgegroeid tussen de paarden en als ze bij ons geboren waren, beleerde ik ze allemaal zelf. Vervolgens ging ik ermee aan het werk op het land of klom erop. De paarden waarmee op onze boerderij het werk werd gedaan, daar ging ik later ook mee op wedstrijd. Vanaf dat ik op wedstrijd ging, vroeg

GEMMA JANSEN



ik als ik een goed paard zag altijd naar de afstamming, Zo leerde ik al snel verbanden te leggen en realiseerde me tevens dat alles erfelijk is.”

Eigen koers

“Mijn vader bepaalde thuis wat er gebeurde, maar wat de fokkerij betreft, daar betrok hij me al op jonge leeftijd bij en liet me daarin ook al snel mijn eigen gang gaan. Ik ben mijn eigen fokkerij begonnen met K.Torette. Eigenlijk zou deze in Duitsland gefokte merrie van onbekende afstamming naar de slager gaan vanwege haar bijzonder lastige karakter, maar ik had haar zien

WIM VAN DAM

De vierentachtigjarige Wim van Dam uit Lienden is veehouder en paardenfokker. Voorheen was hij succesvol springruiter en hij was nationaal jurylid springen en dressuur. Daarnaast had hij zitting in diverse hengstenkeuringscommissies en was lid van het KWPN-bestuur. Hij fokte vele goedgekeurde hengsten zoals Grandioso, Damiro en Elmero B en diverse internationale spring-, dressuur- en eventingpaarden. In 1957 werd Van Dam Europees Kampioen samengesteld voor landelijke ruiters met zijn fokproduct Sunlight (v.Hertog van Gelre).

springen en dat deed ze fantastisch.” K.Torette werd in Nederland opgenomen in het hulpstamboek en in combinatie met Hertog van Gelre bracht ze in 1959 Adorette. “Adorette heb ik zelf gefokt en met haar deed ik in Meppel mee aan het puissance-springen. Het eerste jaar kwam ze tot 1.90m. Het tweede jaar passeerde ze foutloos de twee meter. Op dezelfde avond sprong Antoon Ebben met Kairouan 1.80m tijdens de puissance op Jumping Amsterdam. Hij ging met 5000 gulden naar huis en ik met 120.” Met Adorette werd tussen de wedstrijden door ook gefokt. In combinatie met Apalatin bracht ze Grandioso. Hij werd goedgekeurd in Holstein, heel bijzonder voor die tijd, en was ook een fantastisch sportpaard. In Nederland heeft Johan Heins er de Grote Prijs van Leeuwarden mee gewonnen. Vervolgens is hij verkocht naar Alwin Schockemohle. De volle zus van Grandioso, Idorette was eveneens succesvol in de internationale springport. Naast Grandioso is Adorette de moeder van onder andere de KWPN-hengsten J.Sans Peur, Minister en Legrand. “Omdat Adorette nog best veel temperament had, besloot ik K.Torette te laten dekken door Peter Spencer, een draver. In Frankrijk was dat destijds een heel gebruikelijk experiment om het karakter van de Franse rijpaarden te verbeteren. Daarnaast wilde ik

Chellano Z-dochter Chellana BW elite scoorde fantastisch op de stamboekkeuring met 90 punten voor het springen waaronder 95 voor vermogen, alvorens zij op 1.50m-niveau ging presteren onder Michael Greeve.

“Vanaf dat ik op wedstrijd ging, vroeg ik als ik een goed paard zag altijd naar de afstamming.”

PARADEPAARD

KWPN-hengst Damiro is het paradepaard van Wim van Dam: "Hij is achtentwintig jaar, maar nog gezond en keihard op de benen. In Frankrijk hebben de fokkers veel gebruik gemaakt van hem. Hij is sinds afgelopen voorjaar met pensioen, maar hij staat al zo lang in Frankrijk dat hij daar zijn laatste jaren mag slijten. Damiro is een optelsom van alle goede genen van Buitenhuis in combinatie met topvererver Ramiro. In 1988 werd Damiro verrichtingskampioen en hij heeft internationaal verdienstelijk gesprongen. Een flink aantal van zijn nakomelingen heeft het goed gedaan in de internationale springsport, maar ook op de keuringen. Hij is eigenlijk precies geworden wat ik had verwacht; een gezond en werkwilbig, modern springpaard met veel techniek en vermogen, met maat en 'bloed'. Kortom een echt sportpaard!"

KWPN-hengst Damiro werd door Wout-Jan van der Schans uitgebracht in de internationale sport op het hoogste niveau.

modernere paarden en had dus meer 'bloed' nodig. Engels volbloed lijkt dan voor de hand liggend, maar dat was destijds in Nederland nog maar heel moeilijk te verkrijgen. De dekking met Peter Spencer pakte goed uit, want de hieruit geboren dochter Bistro en een jaar later, Carmen bleken in de omgang makkelijker dan hun beider moeder. Frankrijk lag voor mij wat ver uit de richting, maar ik bezocht wel ieder jaar de keuringen in Duitsland. Ik was erg enthousiast over de nafok van Paradox I. In zijn nadagen bediende hij nog maar tien merries per jaar, maar via allerlei contacten mocht ik er ook ieder jaar een merrie mee dekken. In mijn fokkerij heb ik altijd vastgehouden aan mijn eigen inzichten en mijn eigen koers gevaren. Nakomelingen van hengsten als Sans Souci, Almé Z, Ramiro en Baloubet du Rouet bevolkten al mijn stallen toen

OOGAPPELS

De lijst van goed presterende paarden zou in dit verhaal teveel ruimte innemen, maar een paar favorieten uit de fokkerij van Wim van Dam moeten wel genoemd worden:

The Blind (Almé x D.Sans Souci) Grand Prix-springen, **Chanel** (stb.naam Zachin B: Chin Chin x Damiro) 1.50m-springen, **Chellana BW** (Chellano Z x Calvaro) 1.50m-springen, **Chopin B** (Chellano Z x Almé Z) 1.60m-springen, **Jordan Boy** (stb.naam Zitaire B: Voltaire x Julio Mariner xx) 1.60m-springen, **Presto B** (Piloot B: Peter Pan x Ramiro) 1.60m-springen, **True Love** (Heartbreaker x Ramiro) 1.40m-springen, **Zatopek B** (Landino x Damiro) internationaal 2^e eventingpaard

de meeste mensen er hier nog hun neus voor ophaalden. Later bleken juist zij de verwekkers van de absolute topsportpaarden."

Toevalligheden

Het leven krijgt soms een heel andere wending door toevalligheden. Wim: "In het laatste jaar van de Tweede Wereldoorlog zag een boer uit de omgeving toevallig dat de Duitsers geprobeerd hadden de toen tweejarige Hertog van Gelre uit de wei te vangen voor eigen gebruik. Hij ging er steeds hard vandoor en het lukte ze niet. Ze wilden de volgende dag terugkomen met meer mensen. 's Avonds ben ik er op een oude dames-fiets naar toe gereden. Ik floot één keer en de hengst stond aan het hek. Ik heb hem een touw om de hals gedaan en naar een veiliger plaats gebracht. Na afloop van de oorlog werden de door de Duitsers achtergelaten paarden gebruikt als een soort herstelbetaling voor de plaatselijke bakkers, molenaars en boeren. Een van die paarden was toevallig een mooie vosmerrie, Mary. Ik wilde graag dat deze Hannoveraanse importmerrie gedekt werd door Hertog van Gelre en dat mocht. Vervolgens verkochten we haar aan een Amsterdamse manege. Hier kreeg ze in de zomer een hengstveulen, Sunlight. Daar was ik toen we gingen kijken helemaal weg van en hij is weer naar Lienden gekomen. Als volwassen paard heb ik hem tuig- en zadelmak gemaakt en ging ook wedstrijden rijden met hem. Met deze Sunlight werd ik in 1957 in het Duitse Bad Segeberg Europees Kampioen tijdens het EK Landelijke Ruiters."

Sunlight

Wim vond de paarden geweldig, maar werd toch boer. "Het paardrijden, hoe leuk dan ook, was voor mij bijzaak. Bovendien worden de ruiters van tegenwoordig die meerijden op belangrijke



wedstrijden gesponsord, maar dat was toen nog niet het geval. In mijn jaren met Sunlight kreeg ik meermalen een uitnodiging voor een buitenlandse wedstrijd, maar thuis wachtte de boerderij en daar kon ik niet zomaar een paar weken gemist worden. In de volgende jaren heb ik nog een paar cursussen bij Ritmeester Gruppelaar gevold, een grootheid op paardengebied, en bezocht ik ook grotere wedstrijden: Appingedam, Hoofddorp, Stompwijk. Daar was Z-springen het hoogste niveau. Later ben ik overgestapt naar de Hippische Sportbond en daar was toen 1.50m de limiet. Ik heb op dat niveau met Sunlight meegereden op belangrijke wedstrijden in Breda, 's-Hertogenbosch en Blaricum. Daar reed ik mee tussen alle grote jongens en na de wedstrijd maakte ik dat ik thuis kwam om te melken. Tijdens meerdaagse wedstrijden hielpen de burens of kennissen thuis en daar ging ik dan later als dank weer aardappels voor rapen. Met Sunlight plaatste ik me twee keer voor de Olympische Spelen. Deelname in Rome ketste af op een meningsverschil tussen Ritmeester Gruppelaar en de Hippische Bond. En net voordat we naar Tokio zouden gaan overleed een van de ruiters aan een ernstige ziekte en werd onze deelname afgeblazen. Voor de volgende Spelen heb ik Sunlight verkocht. Ik kon er heel veel geld voor krijgen en dat kon ik goed gebruiken voor mijn boerenbedrijf, wat ik inmiddels had overgenomen. Bij zijn nieuwe eigenaar heeft Sunlight het nooit meer zo goed gedaan, maar voor mij was het een geweldig paard. Ik deed er alles mee van land ploegen tot military rijden.”



Enorm genieten

Wim mag de springsport enorm zijn toegedaan maar vindt, ook nu nog, dressuur de basis van de paardensport en heeft zelf verschillende keren meegedaan aan het NK dressuur. “Ik heb naast dressuur ook military gereden en ben me uiteindelijk gaan toeleggen op de springsport omdat het zo duidelijk is: je hebt een balk of tijdfouten en daar word je op beoordeeld. Dat heeft niets met eventuele willekeur van een jury te maken. Ook met mijn andere toppaarden heb ik alleen maar gesprongen.” Tot zijn zestigste zat Wim nog bijna dagelijks op een paard, daarna werd het noodgedwongen een stuk minder. Een akelige val van een paard en een ernstige ziekte zorgden ervoor dat hij gas moest terugnemen. Daarnaast had hij geen opvolger voor de boerderij, dus werd het melkvee verkocht en ging de paardenfokkerij een nog belangrijker rol spelen. “Als ik een paar generaties later geboren zou zijn, was ik misschien toch serieuzer gegaan voor de topsport. Het was vooral op de grote wedstrijden fantastisch om mee te doen. Maar dingen gaan, zoals ze gaan. Ook al ben ik nu op leeftijd, ik kan er nog steeds enorm genieten van onze paarden en als ik zie hoe mijn kinderen en kleinkinderen ermee bezig zijn!” ●

De in 1965 geboren hengst Grandioso (v. Apalatin), die internationaal sprong, was een van de eerste grote succespaarden uit de fokkerij van Van Dam.

“Als paarden niet gezond waren, ging ik er niet mee aan het werk en er zeker niet mee fokken.”



Een van de door Van Dam gefokte internationale springpaarden is The Blind van Rob Ehrens.

BUITENHUISPAARD

De 'Buitenhuispaarden' hebben opvallend veel exterieurovereenkomsten, ongetwijfeld het resultaat van bijna zeventig jaar doelbewuste fokkerij. Komend jaar worden er weer vijf veulens verwacht. “Ieder jaar ben ik weer heel nieuwsgierig naar wat er geboren gaat worden. Prestatie en gezondheid zijn voor mij altijd speerpunten geweest in de fokkerij. Al lang voordat het gewoon werd, liet ik al mijn paarden röntgenen. In 1965 pleitte ik als een van de eersten voor een röntgenologisch onderzoek van de benen. Als de paarden niet gezond waren, ging ik er niet mee aan het werk en er zeker niet mee fokken. Door het werken en wedstrijdrijden met onze paarden kreeg ik steeds beter een idee van wat ik belangrijk vond en vind in een paard: naast gezond, moet het correct gebouwd zijn om al het werk aan te kunnen. Daarbij zie ik liever een beetje een steil achterbeen, dan een lang of krom achterbeen. De schoft/schouderpartij moet groot en goed ontwikkeld zijn. De lendenpartij breed en gespierd. En het paard moet eerlijk en werkwilbig zijn!”